

Uchwała nr 41/2025

Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN działającego przy
Wydziale II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN
z dnia 04 marca 2025 roku

w sprawie stanowiska Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Na podstawie § 7 Regulaminu komitetów naukowych stanowiącego załącznik do uchwały Nr 37/2024 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 17 września 2024 r. w sprawie Regulaminu komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN przyjął stanowisko w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (druk nr 836).

§ 2

Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN z dnia 04 marca 2025 r. stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uprawnionych do głosowania – 41 osób; głosowały – 27 osoby.

Wyniki głosowania: Tak: 26; Nie: 0; Wstrzymuję się: 1.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący KNZiA PAN

Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski

STANOWISKO
KOMITETU NAUK ZOOTECHNICZNYCH I AKWAKULTURY
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
W SPRAWIE POSELSKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZAPOBIEGANIU
BEZDOMNOŚCI PSÓW I KOTÓW
(DRUK NR 836)

W związku z pracami nad poselskim projektem ustawy o zapobieganiu bezdomności psów i kotów, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk wyraża opinię, że inicjatywa ta jest aktualna i potrzebna. Bezdomność zwierząt stanowi bowiem poważny problem społeczny, etyczny i ekonomiczny, wymagający pilnych rozwiązań systemowych.

Bezdomność psów i kotów to złożony problem, który ma negatywny wpływ nie tylko na same zwierzęta, ale także na środowisko naturalne, zdrowie publiczne oraz społeczeństwo. Zwierzęta bezdomne doświadczają cierpienia fizycznego i psychicznego spowodowanego brakiem opieki, głodem oraz chorobami. Ponadto, zjawisko to wywołuje istotne kontrowersje etyczne, związane z odpowiedzialnością człowieka za ich dobrostan.

W wymiarze ekonomicznym, bezdomność zwierząt generuje znaczne koszty, głównie związane z utrzymaniem schronisk, leczeniem chorych zwierząt oraz skutkami ich obecności w przestrzeni publicznej. Wdrożenie efektywnych rozwiązań systemowych, takich jak programy sterylizacji i kastracji, identyfikacji i rejestracji zwierząt, a także edukacji społecznej, może w długoterminowej perspektywie przyczynić się do ograniczenia tych kosztów.

W związku z powyższym, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN popiera inicjatywę legislacyjną mającą na celu przeciwdziałanie bezdomności psów i kotów. Jednocześnie pragniemy wyrazić pewne zastrzeżenia dotyczące obecnego projektu ustawy. Uważamy, że niektóre zapisy wymagają doprecyzowania lub modyfikacji, aby zapewnić ich praktyczną skuteczność oraz realną możliwość wdrożenia.

W projekcie ustawy w art. 2. „Użyte w ustawie określenia oznaczają:” brakuje doprecyzowania definicji kotów wolno żyjących. Należałoby uściślić to pojęcie, ponieważ w obecnym stanie prawnym nie jest ono jednoznacznie określone.

Zgodnie z projektem ustawy (art. 8 ust. 1), dostęp do Centralnego Rejestru Psów i Kotów ma zostać przyznany organizacjom społecznym, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Organizacje te, podobnie jak organy administracji publicznej, policja i straż gminna, miałyby bezpłatny dostęp do rejestru. Doprecyzowania wymaga jednak zakres tego dostępu.

Należy określić, czy organizacje społeczne będą mogły przeszukiwać rejestr wyłącznie na podstawie numeru mikroczipa, czy również na podstawie danych właściciela. W celu zapewnienia ochrony prywatności, sugerujemy, aby dostęp organizacji społecznych był ograniczony wyłącznie do numeru mikroczipa oraz podstawowych informacji o zwierzęciu, bez możliwości pozyskiwania danych osobowych właściciela.

Naszym zdaniem, organizacje społeczne powinny spełniać określone wymogi prawne, takie jak obowiązek przejścia procesu rejestracji oraz podpisania umowy o przetwarzaniu danych osobowych. Dodatkowo, ich działalność w zakresie korzystania z rejestru powinna podlegać nadzorowi ze strony organów administracji publicznych, aby zapobiec potencjalnym nadużyciom. Istnieje uzasadniona obawa, że organizacje społeczne, mimo iż działają na rzecz ochrony zwierząt, mogą próbować wykorzystywać dane w sposób wykraczający poza ich uprawnienia. Przykładowo, mogłyby podejmować nieuzasadnione „interwencje” na prywatnych posesjach lub przekazywać dane osobowe osobom trzecim, co stwarza ryzyko ich sprzedaży lub niekontrolowanego udostępniania.

W projekcie ustawy należy jasno określić, w jakich sytuacjach organizacje społeczne mogą korzystać z rejestru oraz jakie konsekwencje prawne będą grozić za nadużycie dostępu do danych. Wprowadzenie takich mechanizmów kontrolnych jest niezbędne, aby zapewnić odpowiedni poziom ochrony danych osobowych właścicieli zwierząt.

W projekcie ustawy należy uwzględnić zapisy dotyczące składu zespołów uprawnionych do przeprowadzania interwencji z ramienia organizacji społecznych. Proponujemy, aby przepisy jednoznacznie określały, że w skład takiego zespołu musi wchodzić przynajmniej jedna osoba posiadająca kwalifikacje umożliwiające

ocenę stanu zdrowia i dobrostanu zwierząt. Powinna to być osoba z odpowiednim wykształceniem (np. zootechnik, lekarz weterynarii, kynolog lub zoopsycholog). Takie rozwiązanie zapewni profesjonalizm interwencji, zwiększy ich skuteczność oraz zminimalizuje ryzyko podejmowania błędnych decyzji.

W artykule 17 projektu ustawy nakłada się obowiązek oznakowania, sterylizacji albo kastracji wolno żyjących kotów. Przepisy nie wskazują jednoznacznie, kto ma ponosić odpowiedzialność za ich rejestrację. Należy uściślić na kim spoczywa ten obowiązek (np. urzędach gminach/miast, organizacjach społecznych). Precyzyjne określenie odpowiedzialności za rejestrację kotów wolno żyjących jest bardzo ważne dla skutecznej realizacji przepisów ustawy.

Projekt ustawy o zapobieganiu bezdomności psów i kotów przewiduje utworzenie Centralnego Rejestru Psów i Kotów, jednocześnie dopuszczając istnienie wielu prywatnych baz danych, które miałyby być z nim zintegrowane. Takie rozwiązanie jest nieefektywne i budzi poważne wątpliwości. Chociaż projektodawcy zakładają, że centralny rejestr będzie zbierał dane z prywatnych baz, integracja różnych systemów informatycznych może napotkać trudności. Różnice w formatach danych i standardach wymiany informacji mogą uniemożliwić prawidłową synchronizację. W konsekwencji, istnieją realne zagrożenia utraty ważnych informacji podczas integracji zróżnicowanych baz danych, jeśli nie wszystkie bazy zostaną odpowiednio połączone, część zwierząt może „zniknąć” z rejestru.

Dodatkowo, zbieranie danych z wielu baz wiąże się z ciągłymi nakładami finansowymi. Zamiast inwestować w jeden, sprawnie działający scentralizowany system informatyczny, środki będą musiały być przeznaczane na wątpliwe koszty integracji oraz stałe monitorowanie działań prywatnych podmiotów. Taki system wiąże się również z brakiem pełnej kontroli nad danymi, które będą zarządzane przez prywatne firmy. Należy podkreślić, że Unia Europejska dąży do ujednolicenia systemu rejestracji zwierząt na poziomie wspólnotowym, co może w przyszłości skutkować koniecznością wprowadzenia kolejnych zmian w Polsce.

W art. 19 projektu ustawy przewiduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej obowiązków właścicieli psów i kotów w zakresie oznakowania, rejestracji oraz kastracji i sterylizacji. Jednak zakres tej kampanii jest niewystarczający, ponieważ nie obejmuje bardzo ważnych kwestii, takich jak

szeroko pojęta edukacja na temat odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami, promocja adopcji oraz przeciwdziałanie bezdomności zwierząt. W związku z tym proponujemy rozszerzenie kampanii informacyjnej o te istotne zagadnienia, aby zwiększyć świadomość społeczną i przyczynić się do poprawy dobrostanu zwierząt.

W projekcie ustawy brak jest precyzyjnych zapisów dotyczących sankcji za brak aktualizacji danych w rejestrze. Zgodnie z art. 5, właściciel psa lub kota ma obowiązek zaktualizować dane w ciągu 14 dni, jednak art. 15 przewiduje karę tylko za niewypełnienie obowiązku oznakowania, rejestracji i aktualizacji danych, bez określenia szczegółowych kryteriów oceny przewinienia. Należy doprecyzować, w jakich przypadkach kara będzie nakładana oraz w jaki sposób będzie weryfikowana terminowość aktualizacji danych.

W projekcie ustawy brakuje przepisów dotyczących egzekwowania obowiązkowej rejestracji zwierząt. Art. 3-5 zobowiązują wprowadzić właścicieli do oznakowania i rejestracji zwierząt jednak nie określono tam mechanizmów kontroli. Przykładowo, czy lekarz weterynarii mają obowiązek zgłaszać przypadki nieoznakowanych zwierząt.

Reasumując, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN w pełni popiera inicjatywę przeciwdziałania bezdomności psów i kotów. Uważamy jednak, że projekt ustawy wymaga uzupełnień i zmian. Bardzo ważne jest wprowadzenie jednoznacznych przepisów dotyczących dostępu do danych, odpowiedzialności za rejestrację zwierząt oraz mechanizmów kontroli i sankcji. Tylko kompleksowe i precyzyjne rozwiązania pozwolą na skuteczną realizację celów ustawy, przy jednoczesnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt oraz ich ochrony danych osobowych.